

»Tog ud til Næsbye til Louise« Grevinde Danner i Næsby 1846–47

Af *Hans Henrik Jacobsen*

Nærværende artikel er at betragte som et supplement til den forelæsnings, som Dorrit Andersen holdt ved sin tiltræden som landsarkivar i Odense i 1985 (si. 7 ff), hvor hun behandlede Frederik VII som guvernør over Fyn i perioden fra 1839 til 1848, hvor han efterfulgte sin far, Christian VIII, på tronen.

I guvernørperioden var han bosat på Odense slot, og som det fremgår af Dorrit Andersens bidrag, fik han efter sin skilsmisse med prinsesse Mariane af Mecklenburg-Strelitz i 1846 udvirket, at »Jomfru Louise Rasmussen«, som han gennem årene var blevet stærkt knyttet til, tog ophold i Odense. 1850 indgik de ægteskab, hvorved hun ophøjedes til grevinde Danner.

Under sine ophold i Odense i sidste halvdel af 1840'erne boede den senere grevinde Danner som nævnt af Dorrit Andersen en tid på en gård i Næsby, og herfor skal der redegøres i det følgende.

Af de fremstillinger, der er givet af Frederik VII og hans tid i Odense, fremgår det, at Louise Rasmussen sammen med bogtrykker Carl Berling, med hvem hun var »hemmeligt forlovet«, flere gange i første halvdel af 1840'erne havde aflagt besøg på slottet i Odense, og at hun med årene fik en altdominerende indflydelse på kronprinsen. Efter hans skilsmisse med prinsesse Mariane, der blev officielt meddelt i Kollegialtidende den 30. september 1846, kan det ikke undre, at han fik udvirket, at hans nære veninde – nogle sagde elskerinde – tog ophold i Odense. Den modforeretning, som hun i 1844 havde etableret i Vimmelskaftet i København, efter at hun havde ladet sig pensionere fra balletten, var blevet ødelagt ved en brand i januar 1846, og få uger efter havde han lovet at gifte sig med hende, når ægteskabet med Mariane var endeligt opløst.

Fremstillingerne af tiden, der fulgte, belyser ikke forholdene tilstrækkeligt: I sin bog »Frederik Folkekær« (1963) skriver Aage Heineberg, at kronprinsens sidste år i Odense helt og holdent var viet

Portrætter af Louise Rasmussen. Billedet til venstre stammer fra midten af 1840'erne, hvor hun en tid boede i Næsby; mens billedet til højre er et udsnit af et maleri, som kongen lod udføre af sin brud kort tid efter brylluppet i 1850. Portræt af kronprins Frederik findes si. 11.

Louise Rasmussen, og at hun opholdt sig i lange tider ad gangen hos ham, samt at hun næsten uafbrudt var ved hans side, efter at hans ægteskab med prinsesse Mariane var opløst. Birger Mikkelsen anfører i sin Frederik VII-biografi »Konge til Danmark« (1982), at Louise installeredes på Odense slot i marts 1847, men at dette misbilligedes i visse kredse, hvilket resulterede i, at kronprinsen »for en tid lod hende bo på en bondegård i Næsby, en mils vej fra Odense«. I sin bog »Grevinde Danner« (1970) gør Robert Neiiendam forbavsende lidt ud af hendes tid i Odense, idet han i en oversigt over anvendt materiale kun anfører følgende: »I Odense havde hun nu og da ophold på slottet, men boede ellers i en bondegård i Næsby«.

Hvad man i nyere tid i Næsby har kendt til Louise Rasmussens ophold på en af dens gårde, er heller ikke helt korrekt, idet det anføres i en artikel i Fyens Stiftstidende den 23. september 1962, at »grevinde Danner i over to år boede på den idylliske gård Søgården i Næsby, mens kronprinsen var guvernør på Fyn«.

De nærmere omstændigheder omkring den senere grevinde Danners ophold på *Søgården* i Næsby fremgår af de breve, som hun i disse år modtog fra kronprinsen. Også i 1846 og 1847 afgik der en række breve til »Jomfru Rasmussen«, og med Rigsarkivarens tilladelse er de

Kronprins Christian, den senere Christian VIII, og hans gemalinde, prinsesse Caroline Amalie af Augustenborg, der i 1831 navngav kilden i Bispens Lund mellem Næsby og Tarup.

anvendt med henblik på den tidsmæssige placering af hendes ophold på Søgården i Næsby.

Før vi lytter til, hvad kronprinsen i den pågældende periode havde at meddele sin kære Louise, vil det være nærliggende at erindre om, at også kronprinsens far, den senere Christian VIII, i sin tid som guvernør over Fyn havde fået et nært forhold til Næsby. Efter at hans ægteskab med Charlotte Frederikke af Mecklenburg-Schwerin var blevet opløst, giftede han sig med Caroline Amalie af Augustenborg, og sammen med sin kun 19-årige hustru havde han i 1816 i sin egenskab af guvernør over Fyn taget ophold på slottet i Odense, hvor parret hurtigt blev meget afholdt. Den popularitet, kronprinsesse Caroline Amalie nød, kom først og fremmest til udtryk på hendes fødselsdag, den 28. juni, og i 1831 undfangede hendes gemal den idé at lade Bispens Lund i Næsby sætte i stand og navngive kilden, der springer dér, efter fødselsdagsbarnet. Kilden var kendt i vide kredse, idet den var en af de såkaldte helligkilder, hvortil folk valfartede ved midsommertid, idet man som bekendt havde den opfattelse, at kildevandet havde en helbredende kraft, ikke mindst i midsommernatten. Med årene havde det, der foregik her på denne tid af året, taget form af kildemarkeder,

Akvareller af adjunkt J.H.T. Hanck af Karolinekilden i 1830'erne, hvor kilden og lunden dannede rammen om store folkefester på prinsessens fødselsdag, den 28. juni.

og man ved, at der en årrække udfoldede sig et broget folkeliv omkring kilden i Næsby omkring midsommertid.

Fyens Stiftstidende udkom i anledningen af navngivningen af kilden med et ekstra tillæg, hvor der kan læses om et storstilet arrangement, hvori der deltog flere hundrede mennesker. Festens højdepunkt var det øjeblik, hvor kilden blev navngivet. Navnet Karolinekilde var indhugget i en sten over vandstrålen, og da det var afdækket, lød der salut fra kanoner, der var opstillet ved gårdene i Næsby, hvoraf Søgården var den, der lå nærmest. Kronprinsen holdt en tale, hvori han gav

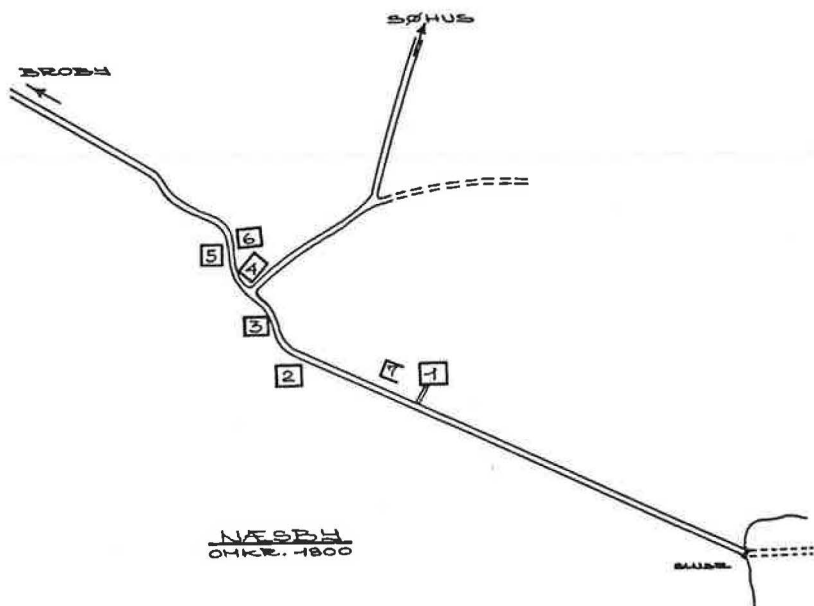

Området nord for Odense var indtil 1863 dækket af Næsbyhoved Sø, i hvis nordvestlige hjørne Næsby lå. Den nærliggende lund var med sin helligkilde et søgt udflugtsmål, især efter at kilden i 1831 var blevet navngivet efter prinsesse Caroline Amalie, den senere Christian VIII's gemalinde. Oftest valgte odenseanerne at sejle tværs over søen for at nå frem til Karolinekilden. (Kort i Vedel Simonsen: *Borgruinerne*, 1813).

udtryk for, at kilden og lunden, i det hele taget den smukke plet natur på den nordlige bred af Næsbyhoved Sø, der strakte sig fra Næsbyhoved Skov og Aaløkke Skov og frem til gårdene i Næsby, måtte blive rammen om mange landlige glæder, som han udtrykte det. Derefter frembragte prinsessen sin tak og lod det store selskab beværte med te og forfriskninger.

At den senere Frederik VII har hørt sin far og stedmor berette herom, er der ingen tvivl om. De aflagde flere gange i årene, de var bosat på Odense slot, besøg ved kilden, og man kan forestille sig, at de har tilbagelagt vejen fra slottet langs kanalen til Næsby med vogn, hvorefter de af folkene på de nærliggende gårde er blevet færget over Stavisåen, hvorfra der kun er ca. 200 m til lunden og kilden.

Kort tid efter at kronprins Frederik og kronprinsesse Mariane i juni 1841 havde taget ophold på Odense slot, kom kongeparret på besøg, og der er ingen tvivl om, at man i fællesskab har aflagt besøg i Næsby for at bese kilden, som dronningen havde navngivet en halv snes år tidligere. Kronprins Frederik kom som sin far og stedmor til at holde meget af egnen omkring Næsbyhoved Sø, og det er uden tvivl bag-

Næsby er en gammel udflytterby fra Næsbyhovedbroby med oprindelig 6 gårde: Mosegård (matr.nr. 1), Møllegård (matr.nr. 2), Søgård (matr.nr. 3), Kroggård (matr.nr. 4), Solbakke (matr.nr. 5) og Majorgård (matr.nr. 6, udflyttet efter brand 1841). Først i 1801 kom gård nr. 7 til (nuv. Næsbylund Kro). (konstrueret efter det originale udskiftningskort).

grunden for, at han i 1846 lod sin Louise installere på Søgården i Næsby.

Næsby er en udflytterby fra Næsbyhovedbroby, og endnu i 1800-tallet bar den præg af en lille landsby i sognets udkant, ved Næsbyhoved Sø, hvorfra der ikke var direkte adgang til Odense som i dag. Fra gammel tid havde der ligget 6 gårde i Næsby (Mosegård, Møllegård, Søgården, Kroggården, Solbakken og Majorgården), og først i 1801 var der kommet en syvende gård til (den nuv. Næsbylund kro). Ifølge folketællingslisten fra 1845 boede der i det nuværende Næsby (excl. Næsbyhoved) 138 personer, fordelt på 7 gårde og 11 huse.

De 6 gamle gårde hørte til de største i sognet med et jordtilliggende på ca. 100 tdr. land, og fæsterne af dem havde i 1764 ved auktionen over ryttergodset, hvortil gårdene hørte, været så velstående, at de kunne overtage de gårde, de hidtil havde haft i fæste.

Det var også tilfældet med Niels Lauritsen på Søgården, som i 1734 havde overtaget fæstet efter sin far, Laurits Andersen. Omkring 1780

solgte Niels Lauritsen gården til Poul Rasmussen, og det var hans søn Poul Poulsen, der var ejer af den på det tidspunkt, hvor kilden blev navngivet, og ligeledes på det tidspunkt, hvor kronprins Frederik rettede henvendelse for at skaffe et passende ophold for Louise. I 1863 overtoges gården af sønnen Jørgen Poulsen, og den forblev i slægtens eje indtil 1911. 1913 overtoges gården af Rasmus Rasmussen, 1962 af sønnen Thorkild Rasmussen, der 1975 afstod den til Odense kommune.

Af folketællingslisten fra 1845 fremgår det, at gårdens ejer, Poul Poulsen, på daværende tidspunkt var 52 år, hans hustru Anna Kirstine Hansdatter 36 år. De havde 5 børn, hvoraf det ældste var 15 år, det yngste 1 år, og dertil kom der ikke mindre end 10 tjenestefolk. Der var følgende tale om en ret stor husholdning.

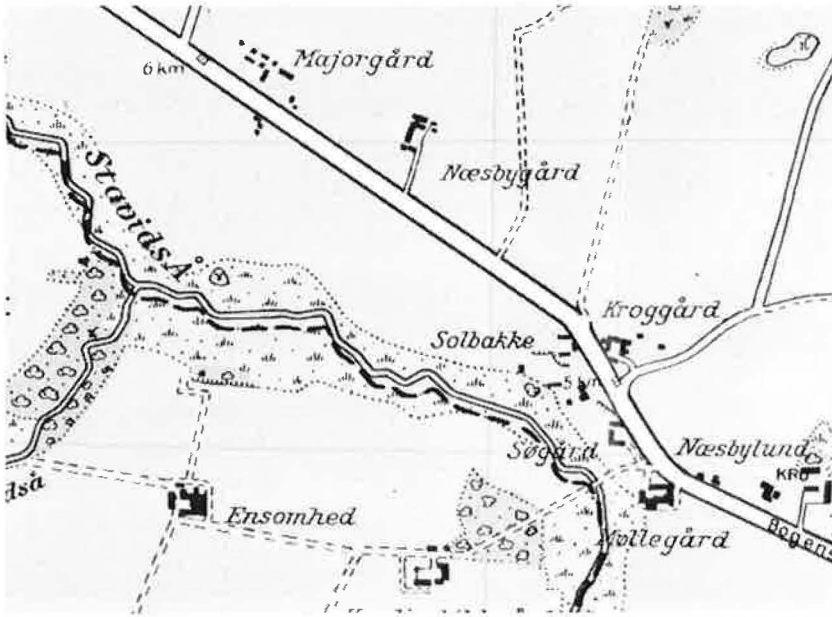
Og så tilbage til kronprinsen, der en måned før hans ægteskab med prinsesse Mariane officielt var opløst, kunne meddele Louise, at han havde lejet »en Boepæl« til hende i Næsby. I brevet, der er dateret den 25. august 1846, beskriver han lejligheden således: »Der ere to smukke Værelser i Beletagen, et Pige Kammer og et Qvistværelse til Jomfrue eller Veninde, Du medbringer«, og han tilføjer: »Bonden er velfornøiet med Leien og tilbød Heste og Vogn af sig selv, saa ofte Du ønskede det. Hvad Maden eller Spisen angaar, vær saa kun (ei) bange, den er god nok«.

I de følgende dage er kronprinsen beskæftiget med at indrette lejligheden, og i det følgende brev, dateret den 29. august, konstaterer han, at »der kun er en Mangel, det er at der ingen Sengklæder er, som ere passende for Dig«. Såfremt hun vil medbringe lagener, lover han at sørge for resten.

I ugerne, der fulgte, fik kronprinsen ekspederet en del forretninger. Det meste af september opholdt han sig i Jylland, og i første halvdel af oktober var han på visitation i de fynske købstæder.

Endnu før han den 15. oktober er tilbage i Odense, har han meddelt Louise, at hendes »Leilighed i Næsbye nu er aldeles færdig og kan tiltrædes, naar det skal være«, og til beroligelse føjer han til: »Næsbye ligger en lille $\frac{1}{2}$ Miil fra Odense, saa at jeg i mindre end en $\frac{1}{4}$ Time kan være i Dine Arme paa hvad Tid af Dagen, du ønsker«. I det følgende redegør han for, hvordan han normalt tilbringer dagen i Odense; eftersom formiddagen er optaget af forretninger og taflet påbegyndes kl. 4 om eftermiddagen, vil han kunne aflægge hende besøg i Næsby først på eftermiddagen.

Om opholdets beskaffenhed fortsætter han i samme brev, dateret den 10. oktober, (citeret si. 22 f): Han har sørget for, at der i gården

Af et kort fra tiden før Næsby's udbygning fremgår det, at Stavisåen havde sit løb ca. 100 m bag den ikke længere eksisterende Søgård. Mellem Søgård og Møllegård førte en vej over åen til den lille lund, hvor Karolinekilden springer.

står heste og vogn til hendes disposition, og han har sikret sig, at vinlageret og bestanden af fjerkræ er i orden. Der er sørget for seng og sengeklæder, møbler og gardiner, kakkellovne og brænde og – føjer han til – »jeg haaber efter din Smag«.

Den 13. november var ventetiden forbi, og kronprinsen modtog sin Louise. Det skete uden for Odense, og hun fulgte med til slottet, hvor hun blev om natten, hvorefter hun den følgende dag installerede sig på Søgården i Næsby. Eftersom der ikke afsendes brev til Louise før den 5. december, må vi formode, at han har besøgt hende så ofte, som det har kunnet lade sig gøre, og at hun tilsvarende har aflagt besøg på slottet. Som tidligere nævnt havde han sørget for, at hun havde hest og vogn til rådighed, så at hun kunne blive bragt til byen, når hun ønskede det.

Allerede før Louise havde installeret sig på gården, havde han fortalt hende om stedets skønhed, og de har uden tvivl, når han aflagde besøg, nydt de dejlige omgivelser: »Lige overfor Næsbye ligger Caro-

Kronprins Frederik holdt meget af egnen omkring Næsbyhoved Sø, og han spadserede sammen med sin Louise i den nærliggende Næsbyhoved Skov. Maleren C. F. Aagaard har på sit billede gengivet udsigten over Næsbyhoved Sø, set fra Fuglsanghuset ved Næsbyhoved Slotsbakke kort tid, før søen udtørredes i 1863.

line Kilden, og der ligger Baade paa Aaen, saa man kan roe derover og spadserer der. $\frac{1}{4}$ Miil fra Næsbye ligger Næsbyhoved Skov, hvor der ere mange smukke Spadseregange. Denne støder til Aalykke Skov og er forbunden dermed med en Dæmning, og i denne Skov er der ogsaa meget smukt«.

Hvad de har drøftet under samværet den 5. december vides ikke, men sent om aftenen skriver han til hende: »Nu min Louise, maa jeg til Roe. Kl. er 12, i morgen Kl. 12 er jeg hos Dig for at modtage et Kjærligt og Venligt Svar«.

Louises ophold i Næsby må have varet indtil midten af december, idet hun den 21. december, hvor han skriver til hende, befinder sig i København: »Og nu modtage Du, min Louise, min kjærligste og oprigtigste Tak for den Tid, Du har skjænket mig, og for Din mig udviste Kjærlighed, og jeg siger Dig her med fuld Oprigtighed, at denne Maa- ned er den, hvor jeg har været Lykkeligst i mit Liv; hvorfor jeg stedse skal være Dig oprigtig Taknemmelig«. – Juleaften gentog han sin tak i et brev, skrevet på Frederiksgave, som han havde fået overdraget

samtidig med, at han indgik ægteskab og bosatte sig på slottet i Odense, og hvor han hyppigt opholdt sig: »Min oprigtigste Tak for Din imod mig udviste Godhed og Kjærlighed i den Tid, Du har skjænket mig her i Fyen«.

Af et brev, skrevet den 6. januar, fremgår det, hvorfor opholdet i Næsby kun blev af forholdsvis kort varighed: »Det er lutter Eguisme, nemlig at det er og var mig for langt til Næsbye at ride i al Slags Vinterveier«. Han havde på det tidspunkt – sandsynligvis uden hendes vidende – lejet en lejlighed til hende i Odense, men han lod dog den mulighed stå åben, at hun kunne vende tilbage til Næsby, hvis hun måtte ønske det: »Men Du har jo altid den Resours tilbage, at Du kan fløtte ud igjen til Næsbye, da dette Sted staar hele Aaret for Dig«. Det må Louise omgående have givet udtryk for, for allerede den 10. januar skriver han tilbage: »Du skriver, at Du har mere Lydst til Næsbye end Odense, men herved er nu i dette Øieblik intet videre at gjøre«. Han håber, at lejligheden i Odense vil »convenere« hende; er det ikke tilfældet, kan hun som nævnt vende tilbage til Næsby, og – tilføjer han – »saa taler vi ei videre om den Ting«!

Selv om det ikke synes at have behaget hende, fulgte hun hans ønske, da hun den 17. januar vendte tilbage til Odense. Der blev med jævne mellemrum afsendte korte breve til »Mademoiselle L. Rasmusen« uden angivelse af adresse, og det lader formode, at hun har opholdt sig umiddelbart i nærheden af slottet. Kun når kronprinsen var på rejse, tilgik der hende længere breve.

Hvordan det videre forløb, kan vi følge gennem kronprinsens dagbog, der er omhyggeligt ført for hele året 1847: Den 27. februar var han på »Ridetour til Caroline Kilde«, og han var atter i Næsby den 14. marts, men ikke med samme heldige resultat som tidligere: »... jeg var munter og glad og reed mig en Tour til Næsbye, hvor L. efter at have været i Kirke kom hen; jeg drak for megen Madeira og kom aldeles beskjenket hjem, hvilket forordsagede, at jeg den hele Aften blev hjemme og var i min Seng«!

Hvad der i denne forbindelse er mere interessant end den kongelige rus, er den kendsgerning, at kronprinsen og Louise har sat hinanden stævne på Søgården i Næsby, efter at hun har været til gudstjeneste i Broby, hvad hun for øvrigt efter sigende ret ofte var. Følgelig må hun på det tidspunkt ikke have gjort brug af sin lejlighed i Næsby.

Flere gange i marts har kronprinsen i sin dagbog skrevet »Blev hjemme hos L.«, og det tyder på, at der på det tidspunkt har været indrettet lejlighed til hende på slottet. Den 19. marts har han eksempelvis noteret: »Blev hele Dagen hjemme og disputerede med Louise«.

Den 25. marts rejste Louise til København, og han fulgte hende til Langeskov. Selv rejste han til København den 29. marts, og han vendte først tilbage til Odense i begyndelsen af august. Han deltog regelmæssigt i Statsrådet og ordnede diverse forretninger. Ledige stunder tilbragte han sammen med Louise og Carl Berling i hendes lejlighed på Amager Torv, hvor hun efter den omtalte brand i Vimmelskafet havde genskabt sin forretning.

I maj foretog kronprinsen en rejse til Bornholm, i juni til Sverige, hvor han besøgte den svenske konge, og imens opholdt Louise sig hjemme i København. Den 31. juli steg han om bord i sin kutter og sejlede syd om Sjælland, gennem Store Bælt og Odense Fjord til Odense, hvortil han ankom den 5. august.

Selv om han først var fremme først på aftenen, gik turen straks til Næsby, hvor han atter besøgte Louise. Det fremgår af dagbogen, at hun endnu opholdt sig i København den 26. juli, og hun må en af de følgende dage være taget tilbage til Fyn, hvor hun atter har taget ophold hos familien Poulsen i Næsby, sådan som kronprinsen havde stillet hende i udsigt tidligere på året. Som nævnt havde man i visse kredse misbilliget, at hun havde taget ophold på slottet, og det har uden tvivl været grunden til, at hun nu atter søgte til Næsby.

Dagene, der fulgte, forløb som året før, hvor kronprinsen boede på slottet og Louise i Næsby:

- 5. August: Tog ud til Næsby til L. og kom hjem til Slottet Kl. 2.
- 6. August: Kl. 6½ kom L. ind til mig.
- 7. August: Blev jeg hjemme og expederede Breve og Forretninger.
- 8. August: Jeg tog om Efterm. ud til Næsby til L., hvor jeg forblev til Kl. 11.

Den 9. august tog kronprinsen til Frederiksgave, og her opholdt han sig det meste af tiden frem til 1. november. I efterårsmånederne var kronprinsen normalt optaget af jagt og fiskeri, og det var der gode muligheder for i egnen omkring Frederiksgave. Louises navn dukker op adskillige gange, og hun har i perioder opholdt sig på Frederiksgave.

Når der var forretninger at udføre, red kronprinsen til Odense, men det varede som regel ikke længe, før han vendte tilbage til Frederiksgave. Turen gik bl.a. til Odense den 12. oktober, hvor han tilbragte aftenen i Frimurerlogen, og den følgende dag er der noteret følgende i dagbogen: »Efter endte Forretninger red jeg ud til Mutter L., som var i Næsby, og bad hende blive hos mig, til jeg tog til Frederiksgave...«. Det skete allerede dagen efter, og der forblev han indtil månedens udgang, fortsat optaget af jagt og fiskeri. Den 29. oktober spiste han mid-

Søgård, hvis stuehus lå med den østlige gavl ud til Bogensevej umiddelbart syd for den nuværende Esso-tank. Stuehuset var opført i 1834, og det blev sammen med de øvrige bygninger nedrevet i midten af 1970'erne i forbindelse med Rismarksvejens forlængelse. (Avisbillede).

dag sammen med Louise på Frederiksgave, og det bekræfter, at hun lejlighedsvis har opholdt sig der.

For perioden 4.-19. november har kronprinsen kun noteret: »Forbleve vi hjemme i Odense«, og det tyder på, at Louise har taget ophold på slottet, efter at han var vendt tilbage fra Frederiksgave.

I midten af december blev kronprinsen af kongen inviteret til København for at kunne deltage i de kommende jagter, og Louise fulgte ham til København. Mellem jul og nytår blev kongen syg, og han afgang ved døden den 20. januar. Den følgende dag udråbtes kronprinsen til konge, og der var hermed sat punktum for hans og Louises tid i Odense.

Hvad Louises tilknytning til Næsby angår, fremgår det af breve og dagbøger, at hun opholdt sig der fra midten af november til midten af december 1846 samt periodevis fra slutningen af juli eller begyndelsen af august til begyndelsen af november 1847. I sidstnævnte periode opholdt hun sig ofte på Frederiksgave, og formuleringen »Jeg red ud til Mutter L., som var i Næsbye« tyder ikke på, at hun har opholdt sig der permanent.

Søgården eksisterer ikke mere, idet den blev nedrevet i forbindelse med Rismarksvejs forlængelse og opførelse af broen over Stavisåen i

midten af 1970'erne. Indtil da stod stuehuset, der var opført i 1834, så godt som uændret siden den tid, hvor den senere grevinde Danner havde boet der, og man kunne fremvise de værelser, hun havde haft til sin rådighed. Det gjorde eksempelvis den daværende ejer, den 92-årige Rasmus Rasmussen i 1962 til en af Fyens Stiftstidendes journalister, og han kunne videregive, hvad der på gården var overleveret fra generation til generation i de næsten 120 år, der var gået, siden kronprinsens nærmeste veninde færdedes der: »Kronprinsen var en lunefuldfuld herre, og der fortælles, at da han engang aflagde sin daglige visit på Søgården og grevinden efter besøget fulgte ham ud, kom de op at skændes. Mens kronprinsen sad på hesten, greb han fat i hendes skulder, så hun måtte løbe ved siden af hesten helt hen til karetmagerens hus, før han besindede sig og slap hende...«. Yderligere hed det sig, at kronprinsen deltog i et bal, der blev holdt på gården, hvor han blev stærkt betaget af en køn ung pige, som han gjorde stormende kur til. Louise kunne ikke undgå at lægge mærke til det, og hun blev så vred, at hun demonstrativt trak sig tilbage til sit værelse. Det lykkedes kronprinsen at formilde hende, men efter sigende tog det lang tid! – Hvad der er sket, og hvad der er lagt til i tidens løb, melder historien ikke noget om!

At Louise havde været glad for sit ophold hos familien Poulsen på Søgården i Næsby, viser følgende episode, hvorom der blev berettet ved samme lejlighed: Efter at hun var blevet lovformeligt viet til Frederik VII og boede i København, kom hendes tidligere værtinde fra Næsby til hovedstaden. Hun besluttede sig til at opsøge grevinden, men hun blev høfligt, men bestemt afvist af lakajen, der lod hende vide, at grevinden virkelig ikke kunne modtage repræsentanter for folket hvert andet øjeblik. Fru Poulsen bad ham meddele hendes Nåde, at det var en dame fra Næsby, der gerne ville hilse på hende, og der gik da kun et øjeblik, før hun fik foretræde for grevinden og kongen, der modtog hende med megen venlighed og mindedes den tid, hvor de havde talt sammen næsten daglig!

Grevinde Danner var ikke lige populær i alle kredse, men i Næsby bevarede man længe mindet om den venlige og omgængelige Louise Rasmussen, der havde opholdt sig der en måned i efteråret 1846 og lejlighedsvis i efteråret 1847 for at være sin »elskede Fritz« så nær, som forholdene tillod.

Kildemateriale

Robert Neiiendam: *Grevinde Danner*. Politikens Forlag 1970.

Aage Heinberg: *Frederik Folkekær*. Stig Vendelkærs Forlag 1963.

Birger Mikkelsen: *Konge til Danmark. En biografi af Frederik VII*. Nordisk Forlag 1982.

Kr. Taarup: *Carolinekilde og Carolinekildefester, i: Aarbog for Odense og Assens Amter* 1936.

Fyens Stiftstidende, 23. september 1962.

Folketællingsliste 1845, Næsbyhovedbroby sogn (Landsarkivet).

Frederik VII's breve til Louise Rasmussen 1846–47 (Frederik VII's arkiv, Rigsarkivet).

Frederik VII's dagbøger 1847 (Frederik VII's arkiv, Rigsarkivet).

(Ortografien er i det væsentlige uændret, hvorimod tegnsætningen er normaliseret).